

Radu Părpăuță (n. 1955) este absolvent al Facultății de Rusă-Română a Universității „Al.I. Cuza”, Iași; bursă a Fundației Soros. A fost, pe rând, profesor de țară, bibliotecar, documentarist, ghid turistic, traducător, ziarist. Din 1990 scrie la mai multe ziare și reviste; redactor, redactor-șef adjunct și redactor-șef al revistei *Timpul*; a tradus din limba rusă peste 50 de volume de istorie, filosofie, religie și literatură la edituri de prestigiu (Polirom, Institutul European etc.). Antologat în volumul *Ozone friendly*, Editura Outopos, 2002, precum și în alte culegeri și antologii. Volume de proză: *Învierea mușilor*, Editura Tehnopress, Iași, 2005 (carte triplu premiată), *Giardinieri. Povestiri vechi și nouă*, Editura Alfa, Iași, 2012, *Rămas-bun*, Editura Polirom, Iași, 2018, *Conversație la bibliotecă*, Editura Eikon, București, 2018. Volum de eseuri: *Creanga prin Creangă*, Editura Muzeelor Literare, Iași, 2015. Romane: *Povestea Rădăcineștilor*, Editura Alfa, Iași, 2015 și *Moartea vine pe Bahlui*, Editura Junimea, Iași, 2018.

RADU PĂRPĂUȚĂ

Câinele șchiop

– proze scurte –

© 2020 by Editura Lebăda Neagră

Această carte este protejată de legile copyrightului. Reproducerea, multiplicarea, punerea la dispoziția publică, precum și alte fapte similare efectuate fără permisiunea deținătorului copyrightului constituie încălcări legislative cu privire la protecția proprietății intelectuale și se pedepsesc în conformitate cu legile în vigoare.

www.blackswanpublishing.ro

Editura Lebăda Neagră

Iași, B-dul Chimiei nr. 2, bl. C1, et. 2, ap. 22, 700391

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

PĂRPĂUȚĂ, RADU

Câinele șchiop : proze scurte / Radu Părpăuță. - Iași : Lebăda neagră, 2020

ISBN 978-606-94971-2-8

821.135.1

Lebăda Neagră

Iași, 2020

Cuprins

Câinele șchiop	5
Salonul 5	19
Stegarii familiei	34
Românul nu pierde!	79
Copil al timpului său	86
Limba română nu este ca o duminică	102
Până la Dumnezeu și încă... ..	105
La taifas	112
Istoria unul cal	118
Problema cadavrelor moarte	122
Când veneau din război	125
Educație	129
Patimi	134
Grafia cărămizii aparente	137
Călătoria lui Aram	146
Internarea	162
Mămicu	168
Maria Munteanca	172
Toderică	175
Nimic despre Strunga	181
La berărie	188

Câinele șchiop

Câinele familiei Adamescu nu avea nume. N-a avut niciodată – nu s-a gândit nimeni să-i dea un nume. I se zicea „cuțu” și atâta.

Era un câine fără nimic deosebit: cu blană cafenie, sârmoasă, cu botul negru și destul de hibrid la înfățișare. Se poate spune că era o corcitură, dar nu ca cele de dinainte, când câinii satului se amestecau între ei, în aceeași familie, cum ar veni. Corcitura era mai nouă, cum au apărut peste tot după învălmășitul decembrie '89, când numărul câinilor de toate soiurile, veniți de cine știe unde, a crescut vertiginos, iar „bulibășeala” raselor, ca să citez un prieten iubitor de câini, a ajuns la indistinție; așadar, câinele despre care facem vorbire, „cuțu” al nostru, era o corcitură de corcitură lăsată de pripas după primele clipe de entuziasm postdecembrist: cu niște picioare scurte și strâmbe de teckel, peste care stătea un trup puternic cu piept de mastiff tibetan, iar ochii holbați și fundamental triști aminteau de un bulldog, nepotrivindu-se deloc cu botul lung de ogar de Azawakh și cu bărbuța de scottish terrier sadea.

Câinele fără nume al familiei Adamescu era legat în curte, la o cușcă de lemn roasă pe la colțuri, cu pragul

tocit și de el și de predecesorii săi în legătore. Prin asta se distingea câinele acesta fără nimic deosebit și corcit la înfățișare – că a stat toată viața în legătore. De fapt, nu se poate spune că „se distingea” – sunt mulți alți câini în asemenea situație. Oricum, câinele nostru nenumit nu se sinchisea de asta, că era legat mereu. Probabil i se părea că aceasta este starea normală a lucrurilor, rânduiala lumii de la Adam Babadam al câinilor. Iar după ce, totuși, îl apucau năbădăile, rodea cușca și se zvârcolea. Se liniștea până la urmă.

Se mai distingea prin faptul că urla când se trăgeau clopotele la biserică din apropiere. Este drept, și alți câini latră când bat clopotele sau sună sirenele, dar câinele nostru fără nume se distingea cu adevărat prin lungimea și amplitudinea urletelor, de ziceai că e un câine anticlerical *in statu nascendi*. Aversiunea lui (sau mai degrabă frica?) se aprindea când porneau să bată clopotele, apoi creștea puțin câte puțin odată cu irmoasele corului bisericesc, care gâjâiau în microfoane. Apoi câinele ridica urletele odată cu notele de sus ale cântărețului bisericesc, iar când preotul atinge în microfoane paroxismul iubirii de Dumnezeu, câinele făcea o adevărată criză de urlat sfâșietor.

În rest, câinele familiei Adamescu nu se mai distingea prin nimic. Stătea în mijlocul grădinii, legat sub un pom mare, printre flori, straturi de ceapă și bondari bâzâitori. Era frumos acolo, ce și-ar fi putut dori mai mult!

Îi treceau pe lângă urechile clăpăuge știrile auzite prin fereastră, știri pe care domnul Adamescu le asculta zilnic: despre starea vremii, ritmul însămânțărilor, al recoltărilor și depozitărilor, despre șomajul în creștere, despre cine

s-a mai căsătorit, cine a mai divorțat, cine cu cine s-a mai culcat și, mai ales, ce tranșă proaspătă de morți avem, despre încălcarea libertăților democratice, conflicte interetnice și de tot soiul, revoluții, atentate, jafuri, războaie, echilibru ecologic tot mai dezechilibrat, despre încălzirea globală care crește și tot crește, despre consfătuiri, ședințe, congrese, adunări și adunături, despre noua ordine, LGBT, rolul familiei, abuzuri, fraude, corupție etc.

Prin altă fereastră, lui „cuțu” îi veneau mirosurile de la bucătărie, unde doamna Adamescu gătea; simțea mirosurile de pătrunjel, de morcov, de mărar, de leuștean, de ceapă, de usturoi, de țelină și chiar și de hațmațuchi, mai puțin de carne, fiindcă domnul și doamna Adamescu „nu servesc”.

*

Dar să ridicăm puțin cortina de pe viața acestui câine fără nume, să-i aflăm întâmplările vieții, căci Shakespeare avea fără doar și poate dreptate – important este spectacolul!

De ceva timp, soții Adamescu aveau de gând să plece în Occident. Definitiv. Era un rai aici, în grădina lor, dar cine o să-i îngrijească la bătrânețe? Ar fi mai bine să-și petreacă bătrânețile dincolo. Și... exitul! Fiul din Italia și cel din Anglia îi susțineau și îi îndemnau să meargă la ei – erau gata să-i primească. Soții Adamescu discutau despre această posibilitate, ba erau de acord cu propunerile fiilor, însă se tot codeau: c-o fi, c-o păți, să mai vedem, să ne mai socotim...

Până când, într-un an, de Crăciun, vine acasă băiatul cel mare și pune piciorul în prag: gata! Mergeți la mine! Trebuie să ne strângem grămăjoară, că nici noi nu mai suntem așa tineri. Plus că o să vă fie și vouă mai ușor. O să vă duc în Canare, o să vă plimbați prin Europa, că acum aveți timp, slavă Domnului! Iar pe urmă, dacă o să aveți chef după aceea, o să vă mutați la frate-meu.

Și hai-hai, hai-hai, a rămas că pleacă. Să-și rezolve problemele și... Dar ce treburi aveți voi? le-a spus fiul. Vă luați câteva lucrășoare și gata. Nu vă mai câcâiți atâta!

În preziua plecării, doamna Adamescu s-a trezit ca dintr-un vis și a plesnit din palme: vaaai, cățelul! Ce facem cu cățelul? A sărit și domnul Adamescu: da, domnule, am uitat de câine! Am uitat ca toți uitați! Și pe urmă: nu putem pleca acum! Să rezolvăm mai întâi cu cuțu și după aia... Terminați cu prostiile, s-a enervat fiul. Dați câinele la vreun vecin, ce mare problemă! Haideți, că mi se termină concediul și patronul nu mă așteaptă – ai întârziat o zi, trosc! Te dă afară! Ce, crezi că-i ca pe vremea mata, tată, când dădeai un telefon: șefu, am băut ceva ieri și azi nu pot să vin la serviciu? Nu, tăticule, te zvârle afară ca pe-o măsea stricată repede și degrabă!

Să caute un vecin pentru câine, dar ce vecin? Femeia care avusese grijă de casa lor, cât au fost plecați pe la fii, murise. În general, cei din generația lor cam dăduseră ortul popii cu toții, constatau acum soții Adamescu, nu prea mai aveau nici măcar cu cine să schimbe o vorbă pe drum, iar cei care, totuși, mai rămăseseră se ramoliseră cu totul, că parkinsonul face ravagii, parcă nu era așa înainte.

L-am lua noi, le-a spus o vecină mai tânără, dar ce să facem cu el când plecăm în concediu? O altă vecină era tare îngrijorată de copii: câinele e plin de purici și... În afară că-i puricos, mai are și nu știu ce eczeme, a conchis, fixând câinele cu ochi bănuitori și vigilenți, de gospodină trecută de cincizeci de ani. Alt vecin i-a refuzat cam tot așa, găsind nu mai știu ce motive, apoi a spus prin sat că l-ar fi luat totuși pe cățel, că lui îi plac cățeei, dar să-i fi lăsat barem vreo sută de euro pentru îngrijire, hai cincizeci, dar așaaa...

Îl lăsăm liber! a decis fiul. O să se descurce el, suntem un neam tare – ne pricepem la descurcat. Eu cum m-am descurcat când m-am dus prima dată în Italia? Fără bani, fără măcar să știu limba... mai rău ca un câine vagabond eram, zău! Și nici măcar n-aveam posibilitatea să mă întorc acasă, că nu intrasem în UE pe atunci... Daaa, greu mi-a fost... S-o descurca și câinele.

Până la urmă au găsit o soluție de compromis: l-au dezlegat și l-au lăsat liber, dar în curte. Oricum, câinele nu era învățat să umble pe afară. Și i-au lăsat mâncare mai multă. Încolo... Dumnezeu cu mila!

Și au plecat. Când au ieșit din curte, doamna Adamescu nici măcar nu s-a uitat înspre cușca câinelui, care rodea niște oase (se minuna și câinele ce noroc a dat peste el – atâtea oase deodată!) – îi era milă.

*

Să ridicăm din nou cortina peste mica scenă a câinelui nostru fără nume – curtea mărginită de gard într-o parte, de zidul casei, în cealaltă, de bucătăria de vară și de tot felul de acareturi, în fund și de poarta înaltă, metalică, în față.

Având mâncare îndestulă, dar care a început curând să se împrușcească, și apă, care a început să se împrușceze, câinele încă nu pricepea noua situație în care se află. A mai privit o vreme cu ochii lui fundamental triști spre fereastra domnului Adamescu. A tot așteptat să asculte știrile lumii nebune – războaiele și păcile, adunările și adunăturile, nașterile și morțile și tot ce se întinde între ele. Însă fereastra de la camera domnului Adamescu nu se mai deschidea, iar știrile acelea încălcite, care-i zburau pe lângă urechile clăpăuge, precum vara bondarii, dar care-l gâdilau plăcut diminețile, ca un miros de prăjeală, nu se mai auzeau. Apoi a tot așteptat să simtă mirosurile acelea pătrunzătoare de mărar și ceapă și de toate celelalte, care-l făceau să înghită atât de plăcut în sec, dar fereastra de la bucătărie, de unde venea acea căldură agreabilă și acei aburi atât de atrăgători, nu se mai deschidea. Iar pe doamna Adamescu n-o mai auzea tocând ceapa și mărarul, n-o mai vedea – doar fereastra mată!

Așadar, își câștigase „libertatea noastră”, cum se spunea într-un șlagăr, dar nu profita de ea. Se limita la curtea aceea strâmtă, să roadă oasele tot mai împrușcate, să simtă

doar mirosul de mâncăruri venite de la vecini sau să asculte cum diminețile picura roua de pe casă în butoiul pe jumătate putrezit. Ar fi băut apă din butoi, dar nu ajungea să se urce. Suferea de sete, învârtindu-se și scheunând încet în jurul butoiului. Noroc că în primăvara aceea a plouat destul de des.

Într-o zi, o femeie s-a uitat peste poartă și a văzut câinele acolo: dezlegat, lângă cușca lui roasă pe la colțuri. Peste tot prin curte erau împrăștiată resturi de oase. Să-l luăm la noi, săracul! a spus femeia acasă bărbatului. E liber, dar nu vrea să iasă afară, să se bucure de libertatea lui. Bărbatul a clătinat din cap: nu putem să-l luăm noi! Cu câinele nostru ce facem? Căinii nu se suportă între ei. Al nostru n-o să-l primească pe proprietatea lui. Ce, crezi că numai oamenii? Înțeleg ce spui, i-a răspuns femeia, dar m-a apucat așa o milă de el... Mi-am amintit cum era Raluca, fata soră-mii, când a stat prima dată la noi, ea, din buricul târgului. Ții minte? Avea vreo cinci ani. Și nu voia să iasă la joacă pe drum, pe dealuri, cu băieții noștri. Ea stătea toată ziua în curte, ca și câinele ăsta. Bărbatul a râs: până a prins gustul. Pe urmă nu mai venea nici la masă.

Peste câteva zile femeia, miloasă, s-a uitat din nou peste poartă. Câinele nu mai era acolo, își lăsase raiul lui strâmt. Îl împinsese foamea și plecase din curte. Se vedea o spărtură în gard, pe care o lărgise.

Va fi umblat aiurea o vreme. Mirosul îl ducea spre case unde se făcea mâncare, dar aici nu-l primea nimeni. Până la urmă a ajuns la cimitir. Era primăvară și oamenii

veneau cu unelte să îngrijească mormintele. A doua zi a fost pomenirea morților și s-a făcut și el cu o bucată de colac.

Dar mai mult răbda de foame. Seara se întorcea acasă și dormea lângă cușca lui roasă pe la colțuri. Când cerul începea să pălească înspre răsărit, se trezea și privea, încolțit cum era, cerul. Și era tăcerea aceea adâncă, aceea care îl face pe om să se gândească câteodată câtă fericire este pe lumea asta, dar este ascunsă undeva, cine știe unde. Oare la ce se gândea câinele? Ce simțea? Poate că simțea mai degrabă ochii reci și morți ai lumii în tăcerea aceasta, totala nepăsare a naturii față de el, față de oameni. Poate că simțea toate acestea, dar nu știa să le prefacă în vorbe.

A învățat să iasă diminețile la poartă. Se așeza acolo și aștepta. Uneori, copiii care treceau la școală îi aruncau câte o bucată de sandviș. Unii mai mărunței, după ce-i aruncau sandvișul, se apropiau de el fără frică. Pe ei nu-i lătra. Nici nu fugea de ei. Se simțea cumva stingherit și mârâia molcom când câte-un prichindel întindea mâna să-l mângâie.

Însă nici cu sandvișurile copiilor nu se sătura. Treceau puțini pe drum, cei mai mulți erau duși la școală cu mașinile. Iar oamenii mari nici măcar nu-l luau în seamă.

A urcat apoi mai sus de cimitir, prin pădurea de pin plină de gunoaie lăsate de cei care-și construiseră vile pe coasta dealului. A mușluit o vreme prin grămezile de resturi. A urcat apoi pe zarea dealului și a ajuns la ferma viticolă. De la bucătăria fermei erau aruncate oase în spatele cantinei.

Căinele își lua câte un cogeamite picior de vacă și îl târâia în dinți. Însă nu-l putea duce până acasă, se oprea la o vilă goală, aflată în construcție, și rodea osul într-o cameră recent tencuită. Era bine aici: singur în casa nouă, în miros de mortar și vopsea proaspătă, rozând oasele acelea uriașe de vacă. Într-o zi însă au venit constructorii și l-au alungat.

Într-o vreme s-a auzit că a fost împușcat, lucru confirmat de niște vânători: da, împușcaseră un câine în pădure, n-au voie câinii în pădure, vânează vânatul! Unele femei s-au bucurat: de-acuma n-o să le mai dispară găinile de-acasă. Însă găini au dispărut și-n următoarele zile. Iar după o săptămână, s-a dovedit că nu era vorba de câinele nostru, care a reapărut târâind după el o căpățână uriașă de vită. N-a putut s-o bage în curte, a lăsat-o la poartă și a ros la ea vreo trei zile.

A continuat să aducă oase de la cantina fermei. Se învățase acum: lua oase mai mici, ca să le poată căra mai ușor. Le târâia în dinți prin pădurea de pin, printre grămezile de moloz și gunoaie, traversa un drumeag, trecea prin găurile din trei garduri dintre care unul nou, din sârmă oțelită, dar scurmase pământul pe dedesubt. Câinii legați de la casele pe lângă trecea îl lătrau furibund, dar el nu-i lua în seamă – își căra hrana până acasă. Rodea cât rodea, iar după o zi-două se ducea din nou la fermă.